

Inzet inspecties voor onze slagvaardige overheid

Het kabinet staat voor grote maatschappelijke opgaven. Inspecties werken graag samen met politiek, beleidsmakers en uitvoeringsorganisaties om de prestaties van de overheid voor burgers en bedrijven te verbeteren. Ook als Inspectieraad voelen we deze verantwoordelijkheid en denken we door onze rijksbrede vertegenwoordiging bij uitstek een platform te zijn om hieraan een goede bijdrage te kunnen leveren.

Inspecties zien dat burgers en bedrijven worden geconfronteerd met veel en verkokerde wetgeving. Wij zorgen er in het toezicht voor dat die burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen hier zo weinig mogelijk last van hebben. Door signalering van onwerkbaarheden, door voorlichting, door nalevingshulp en waar nodig een coulante of juist een strenge opstelling.

Dit vraagt aan de achterkant intensief samenwerken in wisselende coalities. Hiervoor is veelal gegevensuitwisseling nodig en de mogelijkheid om bevoegdheden voor elkaar uit te oefenen of over te nemen.

We realiseren dit waar het kan - omwille van de snelheid - het liefst praktisch, zonder wetgeving. We hebben dit al ter hand genomen, bijvoorbeeld in het domein van digitalisering, stralingsbescherming en e-commerce.

Soms worden hierdoor wellicht juridische risico's genomen, we zijn bereid de grenzen hier te verkennen.

De veelheid en stapeling van regels en bezuinigingen maakt dat we nog scherper risicogestuurd gaan kiezen. Door die keuzes kunnen bepaalde risico's toenemen. Hierover communiceren we helder met politiek en beleidsmakers aan de voorkant, met burgers en bedrijven die vertrouwen op goed toezicht. Zodat iedereen weet waar hij aan toe is en het vertrouwen in ons en daarmee de overheid niet onnodig wordt geschaad.

Onze inspectie-medewerkers lopen rond bij de ruim 2 miljoen bedrijven en een veelheid aan instellingen in Nederland. Van de luchthaven, scholen, ziekenhuizen, horeca, boorplatforms, defensie, tot de archieven. Daarmee bevinden zij zich op een unieke positie, midden in de samenleving en zien en horen ze veel. Dit levert een waardevolle informatiepositie op voor het Rijk die nu nog niet voldoende of op vrijblijvende wijze wordt benut. Dit gaan we beter organiseren met onze beleids- en politieke partners.

Ons gezag drijft op deskundigheid. Deze schatkist van kennis moet op peil blijven en hier en daar beter worden gevuld. Daarom moderniseren we het aanbod voor onze Academie voor Toezicht. En voeren een actief uitwisselingsbeleid en gerichte stages, mede ter bestrijding van verkokerde aanpakken.

Voldoende wetgevingscapaciteit is cruciaal om vereenvoudiging te kunnen realiseren. Door vroegtijdige betrokkenheid kunnen inspecties helpen met inhoudelijke of andere deskundigheid zover dat past in het kader van rolzuiverheid.

De informatievoorziening, IT- en AI-mogelijkheden voor inspecties vragen gerichte aandacht. Ook om in de toekomst met minder personeel toch zoveel mogelijk resultaat te kunnen blijven leveren. Wij bekijken op dit moment, als onderdeel van de digitaliseringsstrategie, of we als 13 (rijks)inspecties dit geheel of deels gezamenlijk kunnen vormgeven. Dat doen we vanzelfsprekend binnen de kaders en het beleid (ICBR). De verkenning voor een beeld van kansen en risico's is gestart. We nemen hier de eigentijdse eisen van gegevensbescherming, (cyber)weerbaarheid, autonomie en soevereiniteit in mee.

We leveren voorstellen voor de tweede en volgende tranches van de vereenvoudigingswet en bekijken daarnaast of het toezicht al dan niet via gerichte wetswijziging anders of minder belastend voor burgers, bedrijven en instellingen kan worden gemaakt zonder de effectiviteit te verliezen.

Wij varen scherper aan de wind met onze toetsen voor uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid. Risico's en effecten dienen onversneden op tafel te komen en leiden tot beter inzicht van de politiek verantwoordelijken en daarmee tot betere wetgeving. De lasten voor de buitenwereld worden bij deze toets zoveel mogelijk meegenomen.

Inspecties maken werk van transparantie van de resultaten van hun werkzaamheden. Dat zou ook de verantwoordingslast op inspecties moeten kunnen verlagen.

Om de toegevoegde waarde en het maatschappelijk rendement te optimaliseren moet onze onpartijdige positie beter geborgd worden. Zo kan er geen twijfel zijn over de onafhankelijkheid van inspecties en draagt dit ook bij aan vertrouwen in de overheid. We moedigen het kabinet aan hiervoor borgende mechanismen op te nemen in de Kaderwet rijksinspecties, waar op dit moment aan gewerkt wordt.

Mei 2026